

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per
Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum,
quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia
Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 7. Quæ forma accusationis criminalis instituenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

locis observari attestante, Claro tamen *l. c. n. 4. Farin. n. 153.* exigentibus sententiam tamen sine solennitatibus in iure præscriptis prolatam sive decretum de pœnæ executione, à quo tanquam juris executione appellationem negant, sed tantum ab excessu pœnæ iudicis arbitrio infligendæ.

Quest. 6. Accusatio qualiter definiatur?

R Esp. Accusatio propriè, prout hic accipitur pro actione criminali, definitur, quòd sit criminis alicujus ad iudicem competentem legitimè facta delatio vindictæ publicæ causâ, ita ferè ab omnibus communiter sumitur, *L. 9. L. 16. L. 20. C. de his, qui accus.* Dicitur primò: *criminis delatio*: in quo adhuc convenit cum actione civili, quæ & ipsa accusatio civilis dicitur, *L. 4. C. de edendo.* possunt enim crimina non tantum criminaliter, sed & civiliter deduci in iudicium, & institui circa illa actio. §. *in summa, Inst. de iure jurando.* quamvis, qui aliàs in causis civilibus dicitur simpliciter actor, in criminalibus dicitur accusator. *L. cum prior. ff. de iudiciis.* Laym. *L. 3. tr. 6. c. 1.* convenit item cum denunciatione, cum & per hanc crimen deferatur ad iudicem; differt tamen per hoc ab inquisitione, utpote quæ sit ab ipso iudice ex officio illius; accusatio verò ad instantiam inchoatam. Dicitur secundò: *ad iudicem competentem*, qualis de iure civili in criminalibus non est Magistratus municipalis, sed qui jurisdictionem criminalem vel merum imperium habet. Lauterb. *in ff. de accus.* & quidem in eo loco, ubi accusatus seu reus habet domicilium sive originis, sive habitationis, *L. 1. & 2. C. de iurisd.* & ibi Brunem. *L. 1. C. ubi de crim. mer. p. 5. dec. 299.* vel ubi deliquit, *cit. l. 1.* quem locum delicti forum principaliter dicit Carpz. *q. 110. n. 47.* vel forum sortitur de consuetudine, ubi reperitur. Lauterb. Dicitur tertio: *legitimè facta*: quo verbo continentur omnia, quæ ad ejus formam requiruntur. De quibus *quæst. seq.* Dicitur quartò: *publica vindictæ causâ*, ut nimirum ob bonum publicum, ad terrorem & exemplum aliorum reus puniatur publicè pœnâ temporali, aut pecuniaria sive applicanda, vel privatione dignitatis, officii, beneficii, atque ita licet per hoc non differat ab inquisitione, differt tamen ab actione seu accusatione civili, quæ non ad vindictam publicam, sed solum ad commodum & satisfactionem accusantis, alteriusve injuriam vel damnum passî intentatur.

Questio 7. Quæ forma accusationis criminalis instituenda?

R Esp. primò de iure communi ad formam accusationis (sive accusator sit advocatus fisci, sive privatus) requiritur, ut fiat in scriptis *L. 3. ff. h. t. auth. offeratur. c. de lite cont. can. 1. caus. 2. q. 8.* atq; ita hodie dum accusatores & reos solere petitiones, & intentiones suas in scriptis offerre, ait Lauterb. *ad ff. h. t. §. 15. in fine.* idque tum, ut constet, quid accusator probare debeat, & ut nihil mutari possit, si videat se in probatione deficere. *Less. l. 2. de iust. c. 30. n. 2.* in fine, Pirh. *h. t. n. 2.* tum ut iudex, qui sententiam conformiter allegatis in accusatione formare debet, eam facilius, & sine errore concipiat. Nihilominus vigore hodiernæ consuetudinis, in levibus delictis necesse non esse, ut in scripto fiat accusatio, facile asserunt DD. & in specie Sanch. *L. 6. conf. d. 50. n. arg. L. leviam. ff. h. t.* sed ut etiam in gravibus possit fieri sine scriptura, vivâ voce, testantur Clarus *S. fin. q. 12. n. 6.* Salycet. *in l. penultima c. h. t. Azor. p. 3. l. 13. c. 19.* Pirh.

l. c. Reiffenst. h. t. n. 6. idque secundum Constit. Carol. V. *n. 89.* teste Lauterb. *l. c.* modò tamen accusatio oretenus prolata statim per notarium seu actuarium publicum, in scriptis redigatur, Quin & ut idem cum Carpz. *pr. crim. q. 106. n. 77. ait,* quòd in foro Saxonico & Wirtembergico litium abbreviandarum causâ accusator & reus regulariter viva voce accusare & se defendere jubeantur. Ubi verò delictum per libellum accusatorum ab accusatore in iudicium deferendum, ut is tanquam ineptus ex officio iudicis rejici non possit aut debeat; in eo exprimi debet nomen iudicis, ut appareat, num competens sit; cum si talis non sit, processus ab eo institutus latæque sententia sine nulla, juxta *L. 1. C. l. fin. c. si non compet.* Item nomen accusatoris & accusati *L. 3. ff. h. t.* ut constet, num sint legitimi seu tales, qui accusare & accusari possint. Item species delicti, ut iudex pro qualitate illius pœnam statuere possit, *cit. l. 3.* Item accurata facti narratio, secundum omnes circumstantias, nimirum quoad personas complices, locum, certumque tempus, puta anni, mensis, *can. fin. §. libellorum caus. 2. q. 8.* & *L. libellorum 4. h. t.* ita ut si unum ex his omisum, libellus tanquam vitiosus rejiciendus. Gail. *L. 1. obser. 64. n. 9. & seq.* Clar. *L. 5. ff. fin. 4. 12.* hæc omnia de substantia accusationis esse dicens. Idque ex ea ratione, tum ne accusatio reddatur vaga, & obscura; tum ne accusato adimatur occasio facilius se defendendi, dum nimirum difficulter probare posset negativam, ita determinatam ad locum & tempus certum, nec testes convincere falsitatis; tum etiam, ut iudex videre possit, num crimen & accusatio sint præscripta. Regulariter tamen opus non est, ut exprimatur hora aut dies, *L. 3. ff. h. t.* Lauterb. *§. 16.* Reiffenst. *h. t. n. 9.* nisi tamen, ut iidem cum Farinac. *de reorum defens. 3. c. 3. n. 7.* dicta expressio diei & horæ nisi accusatori facilis, & accusato utilis & necessaria sit, eò quòd exinde defensionem sui deducere velit, & possit; v. g. ostendendo se illa die aut hora in illo loco non fuisse, ac proinde accusatus illam expressionem exigeret: ut etiam quia contingere posset, ut valor processus ab illa die dependeret, dum v. g. iudex ea die fuisset suspensus ab officio, vel accusator inimicus accusati, vel quia delictum ratione diei, in quo commissum esset, specialiter punibile. Lauterb. *in ff. h. t. §. 15.* Secundò de iure communi requiritur inscriptio seu subscriptio accusatoris, quâ is subscribat in pœnam talionis, obligando se ad crimen à se objectum probandum, vel si in probatione deficeret, ad subeundam pœnam eandem, quam reus subiturus sit, si delictum probetur, *c. super his. h. t. can. 2. & 4. caus. 2. q. 8. L. fin. c. h. t. L. ult. c. de accus. & ibi gl. v. vinculum inscriptionis.* Sicque iure veteri Romano accusatores statim libello oblato subscribebant, sic statutum ex ea iustissima ratione, ut refrænaretur temeritas facile profluentium ad accusandum, dum sciebant, accusationem calumniosam seu falsam non fore inultam, *L. si cui ff. de accus.* Verùm hodie dum hæc inscriptio solennis (salem in iudicio & foro sæculari) per non-usum seu desuetudinem est abolita, & pœna talionis in pœnam arbitriam commutata, ne hominibus ab accusando deterritis propter onus illud probandi sub tali periculo subeundum, delicta manerent impunita. Clar. *l. 2. c. 9. n. 9. Gail. l. 1. de pace publica. c. 9. n. 3. Covar. Var. resol. l. 2. c. 9. n. 9. Felin. in cit. c. super his. n. 5. h. t. Pirh. h. t. n. 2. Gondel. de jure novo l. x. c. 14. v. quod dixi.* Lauterb. *ad ff. h. t. §. 17.* Ubi

Ubi etiam cum Mev. p. 3. decis. 294. ait: quod dicta inscriptioni successerit satisfactio, seu cautio fidejussoria ab accusatore ab initio præstanda tam judici, quam reo pro impensis, damnis, injuriâ accusato causatis per accusationem temerariam falsam, aut probatione destitutam. Et ab hac satisfactione præstanda, nullum (etiam si sit Princeps) immunem esse juxta *const. crim. a. 14.* Addit tamen Officiales & Procuratores fiscales, dum criminum reos accusant nomine publico, nullam hodie præstare solere cautionem, *arg. l. 2. §. 2. ff. de fundo dotati.*

Dixi jure saltem civili; nam in foro Ecclesiastico, & jure canonico adhuc necessaria est istiusmodi inscriptio, prout sumitur ex *c. super his, & c. qualiter h. t. Host. in summa ibid. Clarus l. 1. q. 12. n. 18. Less. l. 2. c. 30. n. 9. Pirh. h. t. n. 2.* Quin & si convinceretur quis, quod innocentem verè malignos accusasset, aut denuntiasset, eum pœnam talionis adhuc subire debere, vi constitutionis Pii V. cum primum. innovantis pœnam talionis; eamque, etsi solum loquatur de accusatione de criminibus Sodomie, blasphemie, concubinatus, extendi à Passerino. *Tribunal reg. q. 7. n. 44. testatur Reifens. h. t. n. 11. qui etiam n. 12. addit certum esse, pœnam talionis adhuc locum habere in locis & regionibus, ubi speciatim de ea exstant statuta, ut ea in suo ordine exstare ait. De cetero casus quosdam, in quibus nec de jure civili, nec de jure canonico dicta inscriptio necessaria, adeoque pœna talionis locum non habeat, exceptos & recensitos vide à Gl. in c. super his h. t. v. oportet inscribi. & Host.*

Quæstio 8. Num accusationi præmittenda monitio, aut fraterna correctio?

Resp. Affirmat id ipsum Sylvest. V. *accusatio. q. 3.* juxta illud Matth. c. 18. v. 14. *Sipeccaverit in te frater tuus, corripe eum inter te & ipsum solum.* Negant cum glos. in c. licet de Simon. V. inscriptio. D. Thom. in 4. d. 19. q. 2. a. 3. *Quæstionum.* 1. Distingunt cum communiore Sanchez l. 6. *conf. dub. 28. n. 6. Sess. l. c. n. 12. Wiestn. h. t. n. 42.* ita ut ex Lege caritatis præmittenda sit monitio secreta, dum crimen occultum, certaque spes est delinquentem illa admonitione corrigendum, & damnum tertio alicui privato vel reipublicæ illatum, aut impendens, justa satisfactio compensandum, aut impediendum, maxime si persona sit honesta. Secus verò si publicè diffamatus, aut reipublicæ, vel etiam privato grave damnum imminet, aut illatum, quod privata monitione non impediendum aut relaxiendum prævidetur, aut rationabiliter judicatur. Quia in hoc casu malum publicum privato est præferendum. Verum tamen num peccetur graviter, & quidem sub obligatione restituendi, non conveniunt AA. Affirmativam, seu quod peccetur, accusando de peccato occulto non præmissa monitione fraternâ privatâ, cum Soto L. *de justitia, q. 5. a. 1. & q. 6. a. 2.*, tenent quidam Recentiores, etiam si delinquens jam emendatus, vel spes emendæ, & aliunde nullum damnum reip. vel alicui tertio ex omissione accusationis imminet. Negativam cum Mercado *de contrah. l. 6. c. 9.* & aliis sequitur de Lugo d. 38. §. 1. n. 8. eò quod usus quotidianus probet, quod similes accusationes, & denuntiationes fiant sine scrupulo: ex ea etiam ratione, quod viâ punitivis (in ordine, ad quem instituitur accusatio;) diversa sit viâ privatæ & fraternæ correctionis, quæ

solum tendit ad bonum privatum delinquentis; illa verò intendat bonum commune reipublicæ, ne scilicet invalescant crimina, deterrendo alios ab iis committendis quod bonum, utpote prævalens privato, semper intendere potest accusator, licet obiter simul intendat commodum proprium. Hinc ad accusationem, de qua hic, requiritur, ut fiat ob bonum publicum, publicamque vindictam, qua à criminibus perpetrandis deterreantur criminosi, dum vident iis pœnam publicè infligi. Quod si fieret solum ad satisfactionem, & utilitatem illius qui damnum passus est, jam non actio criminalis, sed accusatio & actio civilis foret, quæ, ut dictum, non requirit inscriptionem, nec solemnitates, quas actio criminalis. *Gonz. inc. 1. h. t. n. 1.*

Quæstio 9. Quinam criminaliter accusare possint?

Resp. Omnes, qui ex natura rei non impediuntur, neque specialiter à jure prohibentur accusare. *Clar. pr. crimin. §. fin. q. 14. n. 1. Farin. p. 1. l. 2. tit. q. 12. n. 18. Durand. in spec. par. 1. h. t. Pirh. h. t. n. 3. Lauterb. l. c. §. 2.* accusare siquidem, de jure civili est de genere permissorum, & quod jure non est prohibitum, intelligitur esse concessum. *c. 2. de transl. Episc. juncta glos. V. non incurritur.* Unde hanc facultatem subditi à Principe impetrare necesse non habent, cum quod Lege concessum, specialiter impetrandum non est, *l. unic. de thesaur.* nisi forte jure quodam statutorio generaliter prohibitum esset, sine speciali Principis concessione, aut Judicis decreto accusare criminaliter. Notanda tamen hic, quod ad potestatem accusandi, distinctio inter delicta publica & privata, cum omnibus, & cuivis de populo (intellige non tantum civibus, sed & forensibus, ut probabilius de Lugo, *cit. d. 38. t. 2. n. 12.* cum Fagund. in *prec. decalog. præcep. 3. c. 48. n. 1.*) regulariter competat potestas accusandi de publicis, juxta §. 1. *Inst. de Publ. judic.* eò quod hæc puniri publicè spectet ad utilitatem publicam. Talia autem sunt, quæ directe vergunt contra Deum, resque divinas; ut blasphemia, apostasia, hæresis, simonia, magia, sacrilegium, aut contra majestatem Principis vel reip. ut perduelliones. aliæque læsæ majestatis crimina, ut sunt crimen peculatus, fraudatæ annonæ, falsæ monetæ &c. vel quæ, licet contra privatam personam committuntur, jus vel consuetudo pro publicis haberi voluit, *Farin. p. crim. q. 18. n. 17. Haun. tom. 6. de f. & f. t. 2. n. 2. & 3.* qualia sunt, homicidium, adulterium, veneficium, crimen falsi. De delictis verò privatis, (qualia sunt, quæ privatam vel propriam injuriam spectant quæque à jure vel consuetudine dictam denominationem publicorum non receperunt, ut sunt furta, expilatio hæreditatis, aliæque injuriæ citra damnum publicum, seu irrogatum reipublicæ) accusare criminaliter non competit cuivis, sed iis solum, ad quos pertinet, seu qui damnum vel injuriam passi sunt in se vel suis; nomine autem suorum veniunt personæ conjunctæ seu propinquæ, ut conjuges, parentes, consanguinei, secundum aliquos ad septimum usque gradum; secundum alios ad decimum in linea recta, & usque ad septimum in linea transversa; Alii ad sextum; alii communius & verius cum Fagund. *l. c. n. 10.* de Lugo *l. c. n. 11.* ad quartum. Quamvis tamen Clericus injurias suas & non suorum prosequi possit accusando, cum protestatione, se id non facere, ad expectandam vindictam & pœnam sanguinis, vel potius denuntiando